

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΕΙΣ τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον», τὸ ἐξεικονίζον κατ' ἔτος τὴν σύγχρονον πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν, ἀνήκει αὐτοδικαίως μία τιμητικὴ θέσις ὡς ἐλάχιστος φόρος τιμῆς πρὸς εὐγενῆ καὶ συμπαθεστάτην δέσποιναν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθοεργὸς δράσις ὑπῆρξε θησαυρὸς αὐτόχρημα ἀνεξάντλητος διὰ τὴν ἐλληνικὴν Πατρίδα.

Ὅποιοιςδὴποτε ἐπαινος διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς φιλοπάτριδος γυναικὸς θὰ ἦτο σκιά ἀμυδρά μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν ν' ἀπεικονίσῃ πιστῶς τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν ἐπερύγισαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς, διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀκριβῶς δὲ σήμερον εἰς τὰς σελίδας ταύτας ἀποκαλύπτομεν τὸ ὠραιότερον κεφάλαιον τῆς ζωῆς τῆς, ἥτοι τὴν ἀπαρχὴν τῆς δράσεώς τῆς, διότι γνωστά τυγχάνουν ὅσα ὑπὲρ ἔθνωφελῶν σκοπῶν ἐπραξεν ἤδη.

Γεννηθεῖσα ἐν Ἀθήναις, πρὸς πατρὸς Καζαντζή, ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας, ἔτυχεν ἐκλεκτῆς μορφώσεως παρὰ τῶν γονέων τῆς, εἰς νεαρωτάτην δὲ ἡλικίαν ἐνυμφεύθη τὸν Γρηγ. Ζλατάνον, μεγάλεμπορον, φιλόπατριν ἄνδρα κατα-

γόμενον ἐκ Μακεδονίας καὶ ἀποκατεστημένον εἰς Μάνεσσετερ.

Ἐξῆ τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλίγον πρὸ τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 1897. Ἐν Κρήτῃ οἱ ἐπαναστάται ὑπόβουλοι ἐπάλαιον ἐναντίον τῶν τούρ-

κων. Ἐν τῇ μέσῃ τῆς τύρβης τῆς ὥραιας καὶ ὀνειρώδους ζωῆς τοῦ πλούτου ἔζη ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου. Ἡμέραν τινὰ ὑπὸ τὴν σκιάδα τῶν πυκνῶν δένδρων τῆς ἐν Μάνσεστερ ἐπαύλεως τῆς εὐρισκομένη, ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα ἀγγλικήν, ἣ ὅποια ἔφεγε τοὺς Ἑλληνας, ὅτι ἐσφαγιάζον ἀνηλεῶς τοὺς τούρκους. Πλησίον τῆς εὕρισκετο ἀγγλὶς κυρία ἐπηρεαζομένη ἐκ τῶν φιλοτουρκικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγγλίας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὡς ἐμπνευσμένη ἱέρεια τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος, ἐγερθεῖσα εἶπε τὰ ἑξῆς: « Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς εἶχε μεγάλην φωνήν, διὰ τὰ διαπεράσῃ τὰς θαλάσσας καὶ ὅπου ὑπάρχει ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ τὰ καταδείξῃ τὰ δίκαιά της, τότε ἡ Ἑλλὰς θὰ ἡδύνατο τὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γνώμην της εἰς τοὺς ἀγροοῦντας καλοθελητὰς ὁρισμένης μερίδος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν *Tory* δηλ. τῶν ἰθυρόντων συντηρητικῶν ».

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου ἐκλαυσε καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀναπαύσεως καὶ χλιδῆς μυρόεσσα χεὶρ τῆς, τὴν νύκτα ἐχάραξε τὸ ἑξῆς φλογερὸν ἄρθρον, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀγγλικήν ἐφημερίδα.

« Ποὺ εἴσθε Βύρωνες, ποὺ εἴσθε Κοδριγκτιῶνες καὶ λοιποὶ Φιλέλληνες! θέλετε φρυάξει εἰς τοὺς τάφους τῶν προγόνων σας, ἐὰν μάθητε ὅτι σήμερον παραγκωνίζονται τὰ δίκαια τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ ἀντὶ τοῦ μάνα χολὴν καὶ ὄξος ποτίζουν αὐτήν. Naί, σήμερον σφαχιάζεται ἡ Κρήτη, ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ὁ Ἑλληνισμὸς συγκλονεῖται ἀπὸ περάτων καὶ καταπατοῦνται τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Φιλέλληνες καὶ λοιποὶ πατριῶται, σπεύσατε, ὅπως ἐξεγείρητε τὴν Νεωτέραν Ἀγγλίαν τοῦ βαθέως ληθάργου, εἰς τὸν ὅποιον τὴν κατέρριψεν ἄστοχος πολιτικὴ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱπποτισμοῦ, ἀνεστηλοῦτο ὁ σταυρὸς παρὰ τῶν ἰσχυρῶν ἱπποτῶν τοῦ Μεσαίωνα, καὶ σήμερον ὁ σταυρὸς πολεμεῖται ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἀμαθῶν βομβαρδιστῶν εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ προφήτου Ἥλιου ἐν Κρήτῃ ».

Τὸ ἐμπνευσμένον αὐτὸ ἄρθρον τῆς ὑπῆρξε μίᾳ θερμῇ ἐπίκλησις πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, ὅστις συγκεκινημένος ἡσθάνθη ἀμέσως τὸ δίκαιον τῆς φωνῆς ταύτης. Κατόπιν ἰδρύσασα τὸ φιλοκρητικὸν κομιτᾶτον, τῇ συνεργασίᾳ μεγάλων Κυριῶν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὡς καὶ φιλελλήνων Κληρικῶν, ἔκαμε διαλέξεις εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἀγγλίας ὡς καὶ εἰς Manchester, Southport, Lytham, Bochdale, English - Lakeswindermere, Leeds Bolton. Εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα τῇ ἐγένοντο ὑποδοχαὶ ἐνθερμοὶ· πινακίδες ἀνηρτημέναι φέρουσαι τ' ὄνομά της ἀνῆγγελλον τὴν ἔλευσίν της· ἀνθέων καὶ δακρύων ἀφθονία ἐπλημύρει ἐμπροσθέν της, ὅταν ἡ φωνὴ τῆς μελίρρυτος, ὅσον καὶ ἐπιβλητικῇ, ὑψοῦτο κηρύττουσα τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ Lakeswindermere, γηραιαὶ ἀπόγονοι τοῦ Κοδριγκτιῶνος ἐξῆλθον τῆς οἰκίας των ἐπὶ τῇ διελεύσει της καὶ μετρεμούσας χεῖρας ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ γήρατος περιεπτύσσοντο αὐτήν, ἥτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην διεξῆγε τὸν μεγαλύτερον πόλεμον ἐναντίον τῶν πεποιθήσεων τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ διαπλάττουσα νέας συνειδήσεις. Εἰς ἐκ τῶν συντηρητικῶν (*Tory*) βουλευτῶν, ἐν-

θερμος δὲ φιλότουρκος, τόσοις εἰς τὰς γνώμας του ἐκλονίσθη ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ὥστε οὐχὶ μόνον μετέβαλε πεποίθησιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ δακρύων προσέφερε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς κατακλείδα τῆς ἀπαρχῆς τῆς μεγάλης δράσεώς της, προσθέτομεν καὶ τὸ ἐξῆς τὸ πλεόν ἴσως ἰδεῶδες. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Μέγας τῆς Ἑλλάδος φίλος Γλάδστων ἐδέχετο τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, φερούσης πλεόν τὸ χρῖσμα τῆς θρησκείας, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν της. Εὐτυχῆς ὁ Γλάδστων καὶ δακρύων ἐλάμβανε παρὰ τῶν χειρῶν της ὀλίγας δάφνας, αἵτινες εἶχον βλαστήσει παρὰ τὸν Ἴλισσόν. Αἱ δάφναι αὗται, τεθεῖσαι παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, ἐδέχοντο τὴν ὑστάτην πνοὴν τῆς μεγάλης ψυχῆς του.

Γνωστὴ τυγχάνει εἰς τὸ Πανελλήνιον ἡ ἐργασία τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ἡ ὁποία εἰς τόσους καὶ τόσους μεγάλους φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς ἀφιέρωσε τὴν εὐτυχῆ ζωὴν της. Οἱ Ἀγγιχίται πρόσφυγες εὐλογοῦν ἴσως ἀκόμη αὐτήν, ἡ ὁποία ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τρέχουσα, ἐκόμιζε εἰς τοὺς ἀτυχεῖς αὐτοὺς τὸ μᾶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος.

Μὴ δυνάμεναι εἰς τὰς ὀλίγας ἐδῶ γραμμὰς νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν ὅλην δρᾶσιν της, σημειώνομεν μόνον ὅτι ἡ ἀόκνως ἐργαζομένη σήμερον ὡς πρόεδρος τῆς Κεντρ. Σηροτροφικῆς Ἑταιρείας Αἰκατ. Ζλατάνου, ἡ ὁποία ἐνεκολπώθη τὸ κοπιῶδες αὐτὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς τῆς μετάξεως καὶ διέσπειρε τοῦτο εἰς πᾶσαν γωνίαν ἐλληνικῆς γῆς γονίμου πρὸς καλλιέργειαν τοῦ μεταξοσκώληκος, εἶνε φαινόμενον ἐμφύτου ἐνεργητικότητος. Μηδενὸς φειδομένη, οὔτε ὑγείας, οὔτε οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, οὔτε τῶν πολλαπλῶν ἀνακουφίσεων καὶ τέρψεων, τὰς ὁποίας ὁ πλοῦτος τῇ παρέχει, κοπιᾷ, μοχθεῖ διαρκῶς, παραγκωνίζουσα τὰ πάντα, ἔχουσα ὡς δόγμα τοῦ βίου της, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, ὅσον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τόσοις καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εἶνε ὁ ἠθικὸς νόμος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐπιβεβλημένος εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ φύσιν «καὶ ἐν τούτῳ διὰ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ καθήκοντος πᾶσα τοῦ βίου ἡ τιμιότης κεῖται» κατὰ τὸν Κικέρωνα.

Ἐν Ἀθήναις 7 Σεπτεμβρίου 1911.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΛΑΜΑΡΗ

ΑΡΒΑΝΙΤΙΣΣΑ

ΛΑΜΨΕ, σπαθὶ ἀρβανίτικο, σπαθὶ καὶ γιαταγάνι!
κουμποῦρι βρόντα, ἀσίκινο! Ὁ νοῦς μου δὲ σὰς βάνει.
Δυὸ μάτια ἐμένα σκιάζοντε, ποῦ ἀμάν! σά σε τηράνε,
δυὸ βόλια λὲς σοῦ ἀδειάζοντε ποῦ σιὴν καρδιά χτυπᾶνε.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ